

Tweede Kamer der Staten Generaal
Vaste Kamercommissie VWS
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Datum 27 juni 2016
Betreft AO Gegevensuitwisseling in de zorg
Onderwerp Goede uitwisseling van medicatiegegevens redt levens

Geachte vaste Kamercommissie VWS,

Op woensdag 29 juni debatteert de Tweede Kamer met de minister van VWS over gegevensuitwisseling en gegevensbescherming in de zorg. KBO, LPGGz en de KNMP vragen voor dit AO uw aandacht voor het volgende:

Mevrouw Smit is een patiënte van 78 jaar. Haar kinderen zijn mantelzorger om ervoor te zorgen dat zij nog een tijd in haar eigen huis kan blijven wonen. Met signalen die wijzen op een depressie bezoekt zij haar huisarts. Hij verwijst haar door naar gespecialiseerde zorg. Van een GGZ-instelling krijgt zij het antidepressivum citalopram voorgeschreven. Een paar weken later meldt de patiënte zich bij de huisarts met pijnklachten. De huisarts schrijft haar de pijnstiller tramadol voor. De huisarts weet echter niet dat deze mevrouw inmiddels ook antidepressiva gebruikt. De combinatie van beide medicijnen kan leiden tot het potentieel dodelijke serotoninesyndroom. Doordat mevrouw Smit niet wist dat zij op twee verschillende plaatsen toestemming moet geven voor het delen van haar medicatiegegevens, hebben haar zorgverleners geen compleet overzicht. Dit levert voor haar een levensbedreigende situatie op.

Farmaceutische zorg in de eerste lijn onder druk

Voor kwetsbare patiënten, zoals ouderen en patiënten met een ernstige psychiatrische aandoening, is het van levensbelang dat zorgverleners een actueel overzicht hebben van de medicatie van de patiënt. Deze patiënten zijn sterk afhankelijk van meerdere geneesmiddelen. Waar deze groep voorheen veelal in instellingen woonde, vereist de hervorming van de langdurige zorg en de ambulantisering van de GGZ dat zij in hun eigen omgeving blijven wonen. Een van de randvoorwaarden om langer, op een veilige manier, thuis te blijven wonen, met een zo hoog mogelijke kwaliteit van leven, is goed en veilig medicatiegebruik. Hiervoor is een actueel en compleet medicatiedossier nodig. Alleen door nauwe samenwerking en adequate gegevensuitwisseling tussen huisarts, wijkverpleegkundige, apotheker, medisch specialist en zorginstelling kan dit tot stand komen.

Tweedelijns instellingen, zoals GGZ-instellingen, zijn merendeels niet aangesloten op de ICT-systemen van de eerste lijn of op het LSP, waardoor de apotheker en de huisarts geen zicht hebben op het actuele medicatiegebruik. Dit kan leiden tot gevaarlijke interacties en bijwerkingen. De farmaceutische patiëntenzorg in de eerste lijn staat onder druk.

Omdat ziekenhuizen veelal niet zijn aangesloten op het LSP of daarin niet actief patiëntgegevens delen, zijn apotheken nog altijd verplicht via de fax te communiceren. Wij willen u vragen onze ambitie te delen dat over twee jaar ICT systemen zodanig op elkaar zijn aangesloten, dat we de fax niet meer hoeven te gebruiken.

Wij vragen u om de minister te vragen er bij tweedelijns zorginstellingen op aan te dringen zorg te dragen voor het adequaat delen van gegevens met de eerste lijn. Dit met inachtneming van het behoud van privacy. Ook vragen wij de minister zorg te dragen voor de randvoorwaarden en de benodigde middelen daarvoor. Alleen dan kunnen kwetsbare patiënten, zoals ouderen, langer veilig thuis blijven wonen met een zo hoog mogelijke kwaliteit van leven. En kan de fax de deur uit.

Gegevensuitwisseling in de eerste lijn

Als verschillende geneesmiddelen ongewenst reageren op elkaar, of in aard of dosering niet passen bij lichaamsspecifieke eigenschappen van de patiënt, dan kan dit leiden tot complicaties, onnodige ziekenhuisopnames en erger. Op dit moment missen apothekers patiëntinformatie zoals laboratoriumuitslagen, de reden van voorschrijven en nierfunctiewaarden. Slechts 25 procent van de nierfunctiewaarden is bekend bij de apotheek. Daarnaast is op de helft van de recepten van de wettelijk aangewezen 23 medicijnen nog geen reden van voorschrijven vermeld. Zonder deze gegevens kan de apotheker niet goed de medicatiebewaking uitvoeren.

Via het LSP of andere systemen voor informatieoverdracht kunnen deze gegevens worden overdragen. Voor elke zorgverlener moet de patiënt separaat toestemming geven. Apothekers hebben zich hier de afgelopen jaren sterk voor ingespannen met als resultaat dat apothekers inmiddels voor 85 procent van hun patiënten – met toestemming – medicatiegegevens delen met andere zorgverleners via het LSP. Voor huisartsen ligt dit percentage rond de 37 procent van hun patiëntenpopulatie. Wanneer zorgverleners achterblijven, is de gegevensuitwisseling niet goed geregeld.

Wij vragen u om handhaving van deze wettelijke eis ‘vermelden van reden van voorschrijven op recept’ bij de voorschrijvers.

Goede uitwisseling van medicatiegegevens redt levens

Goede, veilige en snelle uitwisseling van medische gegevens redt levens. Verificatie van medicatie bij opname en ontslag wordt nu ook opgenomen in keurmerk Seniorvriendelijk Ziekenhuis van de KBO. Als een kwetsbare patiënt met spoed wordt opgenomen in het ziekenhuis, is het van levensbelang dat zijn medicatiegegevens opgevraagd kunnen worden. Als de patiënt op dat moment nog geen toestemming heeft gegeven voor het delen van zijn medicatiegegevens, kan het al te laat zijn. Daarom is het belangrijk dat patiënten bewust worden gemaakt van het belang van het delen van medische gegevens tussen zorgverleners.

Het moet zo eenvoudig en laagdrempelig mogelijk worden gemaakt om de regie op eigen medische gegevens te voeren. Ook voor patiënten met beperkte gezondheidsvaardigheden. Daar hoort bij dat voor zorgverleners de randvoorwaarden er zijn om patiënten te informeren en te motiveren om toestemming te geven voor gegevensuitwisseling. En om aan laaggeletterde patiënten uit te leggen wat de informatie betekent zodat de patiënt een bewuste keuze kan maken.

Wij vragen u om patiënten bewust te maken van het belang van het delen van medische gegevens tussen zorgverleners voor hun eigen veiligheid, te stimuleren om de eigen regie over medische gegevens te nemen en te voorkomen dat dit te complex is voor patiënten met beperkte gezondheidsvaardigheden.

Conclusie

KBO, LPGGz en de KNMP vragen u, ter voorbereiding op het AO op 29 juni a.s., om

- *de minister te vragen er bij tweedelijns zorginstellingen op aan te dringen om gegevens, met inachtneming van privacy, met de eerste lijn te delen en de minister te vragen zorg te dragen voor de randvoorwaarden en de benodigde middelen daarvoor;*
- *handhaving van de wettelijke eis ‘vermelden van reden van voorschrijven op recept’ bij de voorschrijver;*

- *patiënten bewust te maken van het belang van het delen van medische gegevens tussen zorgverleners voor hun eigen veiligheid;*
- *te stimuleren om de eigen regie over medische gegevens te nemen*
- *en te voorkomen dat dit te complex is voor patiënten met beperkte gezondheidsvaardigheden.*

Voor eventuele vragen en meer informatie kunt u uiteraard contact met ons opnemen. Wij wensen u een constructief Algemeen Overleg.

Met vriendelijke groeten,

Manon van der Kaa
Directeur Unie KBO

Léon Tinke
Directeur KNMP